

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
В УКРАЇНІ**

ВСТУП

Освіта, науково-технічний рівень національного виробництва, ефективність економіки, соціально-економічний прогрес в цілому значною мірою залежать від рівня та ефективності творчої діяльності українського суспільства. XXI століття – це століття знань, де основною рушійною силою стає інтелектуальна власність, рівень якої визначається усвідомленням значення цієї діяльності для розвитку суспільства. Якісна правова охорона об'єктів інтелектуальної власності є гарантією розвитку наукового прогресу.

У сучасних умовах будь-який вид доцільної діяльності людини – виробництво, оборона, охорона здоров'я тощо – неможливі без належного науково-технічного забезпечення, соціально-економічний прогрес суспільства взагалі є неможливим без духовного розвитку.

Усі новітні досягнення у галузі науки, літератури, мистецтва, виробництва є результатом творчої діяльності людини і є об'єктом інтелектуальної власності. Конституція України та Цивільний кодекс України гарантують кожному громадянину свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості.

Для того щоб навчатися захищати власні права, права інших власників на об'єкти інтелектуальної власності, необхідно набувати певні знання у зазначеній сфері, вміти ними користуватися на практиці.

Навчальний курс «Правове регулювання інтелектуальної власності» складається з розділів «Авторське право та суміжні права», «Патентне право» та «Міжнародне право і співробітництво в галузі інтелектуальної власності». Його мета – дати майбутнім спеціалістам необхідний обсяг правових знань у галузі інтелектуальної власності, на базі яких вони повинні зайняти активну життєву позицію в суспільстві і використовувати отримані правові знання в своїй професійній, громадській та особистій діяльності.

РОЗДІЛ I. АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА

Тема 1. Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права

1. Поняття, система права інтелектуальної власності.
2. Принципи права інтелектуальної власності.
3. Джерела права інтелектуальної власності.

Право інтелектуальної власності є підгалуззю цивільного права і займає особливе місце в системі особистих немайнових прав фізичних та юридичних осіб. Розглядаючи перше питання, студенти повинні визначити поняття інтелектуальної власності, права інтелектуальної власності, розглянути основні інститути інтелектуальної власності. Особливе значення мають принципи права інтелектуальної власності, такі як свобода літературної, художньої, наукової творчості,

Система принципів інтелектуальної власності потребує свого окремого аналізу. Серед джерел інтелектуальної власності потрібно встановити окремі групи та надати їм характеристику.

Проблемні питання

1. Порівняйте поняття «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності».
2. Субєкти та об'єкти інтелектуальної власності.
3. Особливості нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.
4. Які об'єкти інтелектуальної власності законодавець відносить до засобів індивідуалізації учасників цивільного обігу?

Реферати

1. Історія розвитку права інтелектуальної власності.
2. Становлення і розвиток права інтелектуальної власності в Україні.

3. Теорії права інтелектуальної власності.
4. Конституція України як основне джерело регулювання права інтелектуальної власності.
5. Загальні засади права інтелектуальної власності у Цивільному кодексі України.

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть схему системи інтелектуальної власності.
2. Запропонуйте принципи побудови законодавства про інтелектуальну власність.
3. Порівняйте законодавство України з нормами міжнародного права в галузі інтелектуальної власності.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Право інтелектуальної власності – це:
 - а) галузь права;
 - б) інститут права;
 - в) підгалузь права;
 - г) норма права.
2. До видів інтелектуальної власності належать:
 - а) матеріальне виробництво;
 - б) промислова власність;
 - в) літературні твори;
 - г) результати наукової діяльності.
3. Інститути права інтелектуальної власності:
 - а) авторське право;
 - б) патентне право;
 - в) комерційна діяльність;
 - г) ноу-хау.
4. Що розуміють під змістом права інтелектуальної власності:

- а) право власності;
- б) володіння певним об'єктом;
- в) право володіння, користування, розпорядження;
- г) право на результати творчої діяльності.

5. Розташуйте нормативно-правові акти за їх юридичною силою:

- а) Цивільний кодекс України;
- б) Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- в) Конституція України;
- г) Всесвітня конвенція про авторське право.

Тема 2. Загальні засади авторського права

1. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному значенні.
2. Загальна характеристика авторських правовідносин.
3. Джерела авторського права.

При вивченні цієї теми студенти повинні визначити поняття авторського права, його особливості як інституту права інтелектуальної власності. Особливу увагу слід звернути на об'єктивне і суб'єктивне значення авторського права, розкрити їх зміст. Предметом будь-якого правового інституту є суспільні відносини, тому при підготовці до другого питання необхідно проаналізувати авторські правовідносини, надати їх характеристику. На семінарському занятті необхідно розглянути завдання та основні принципи авторського права. Відповідь на третє питання повинна містити всебічний аналіз таких джерел, як Конституція України, Цивільний Кодекс України, який містить Книгу ІV «Право інтелектуальної власності», Закон України «Про авторське право і суміжні права». Окремо слід зупинитися на міжнародних джерелах авторського права.

Проблемні запитання:

1. Порівняйте авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні.
2. Вкажіть на відмінності авторських правовідносин від цивільних правовідносин взагалі.
3. Що розуміють під виключним правом?
4. У чому особливість методу правового регулювання авторських правовідносин?

Реферати

1. Історія розвитку авторського права.
2. Перші джерела авторського права.
3. Загальна характеристика Закону України «Про авторське право та суміжні права».
4. Принципи авторського права.

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть порівняльну таблицю російського та українського законодавства про авторське право та суміжні права.
2. Наведіть різні точки зору на поняття авторського права.
3. Визначіть систему норм міжнародного права з авторського права.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Авторське право охоплює собою відносини:

- а) організаційні;
- б) стосовно об'єктів науково-технічної творчості;
- в) стосовно створення і використання творів науки, літератури і мистецтва;
- г) лише особисті немайнові права авторів.

2. Авторським правом охороняються:

- а) його об'єкти;
- б) особисті немайнові та майнові права авторів і правонаступників;

- в) твори науки, літератури і мистецтва;
- г) інформація про управління правами мистецтва.

3. В об'єктивному значенні авторське право – це:

- а) право власності на об'єкти авторського права;
- б) право володіння твором науки, літератури, мистецтва;
- в) нормативні акти, які регулюють авторські правовідносини;
- г) авторські правовідносини.

4. Авторське право в суб'єктивному значенні – це:

- а) сукупність законодавчих актів, що регулюють авторські правовідносини;
- б) правовідносини в сфері інтелектуальної власності;
- в) особисті немайнові і майнові права та обов'язки авторів;
- г) право володіння твором науки, літератури, мистецтва.

5. До джерел авторського права відносяться:

- а) Цивільний кодекс України;
- б) Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- в) Конституція України;
- г) Закон України «Про господарські товариства».

Тема 3. Об'єкти авторського права

1. Поняття і види об'єктів авторського права.
2. Твір як об'єкт авторського права, його ознаки.
3. Класифікація творів.

Семінарське заняття повинно початися з визначення загального поняття об'єкта правовідносин і тільки потім – поняття об'єктів авторського права, встановлення його особливості. Особливої уваги при підготовці до заняття потребує класифікація об'єктів авторського права. Необхідно провести порівняльний аналіз видів об'єктів авторського права, що надають Цивільний

кодекс України і Закон України «Про авторське право і суміжні права». Аналізуючи твір як об'єкт авторського права, слід ретельно розглянути такі його ознаки: творчий характер, об'єктивна форма. Навести приклади результатів творчої діяльності, що не вважаються об'єктами авторського права. При відповіді на третє питання необхідно дати характеристику різним видам класифікацій творів, звернути увагу на окремі види творів.

Проблемні питання

1. Порівняйте твір як об'єкт авторського права з іншими об'єктами цивільних правовідносин.
2. За яких умов твір визнається об'єктом авторського права?
3. В чому особливість інших об'єктів авторського права?
4. В яких випадках твір вважається суспільним надбанням?

Реферати

1. Літературні твори як об'єкти авторського права.
2. Музичні твори як об'єкти авторського права.
3. Твори, які не охороняються авторським правом.
3. Службові твори.
4. Об'єкти садово-паркового мистецтва.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначіть випадки вільного використання творів.
2. Наведіть різні точки зору на поняття авторського права.
3. Надайте класифікацію об'єктів авторського права.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Об'єктом авторського права є:
 - а) похідні твори;
 - б) твори народної творчості;

- в) грошові знаки;
- г) державні нагороди України.

2. Об'єкти авторського права характеризуються такими ознаками:

- а) результат творчої діяльності;
- б) є опублікованими;
- в) є новими;
- г) творчий характер;
- д) мають вираження в об'єктивній формі.

3. До літературних творів належать:

- а) твори живопису;
- б) фотографічні твори;
- в) комп'ютерні програми;
- г) аудіовізуальні твори.

4. Авторське право на твір виникає:

- а) внаслідок факту його створення;
- б) тільки після його реєстрації;
- в) з моменту виконання всіх формальностей щодо ідентифікації твору;
- г) з моменту сплати коштів за користування значком ©.

5. Авторське право на твір залежить від:

- а) реєстрації цього права у патентному відомстві України;
- б) права власності на матеріальний носій;
- в) не залежить від його носія;
- г) розміру встановленої авторської винагороди.

6. Авторське майнове право на службові твори переважно виникає:

- а) у автора;
- б) у роботодавця;
- в) у автора і роботодавця;
- г) у того, хто більше заплатить.

7. Вільне відтворення твору із зазначенням імені автора дозволяється:

- а) для публічної демонстрації і публічного показу;
- б) розповсюдження примірників творів шляхом першого продажу;
- в) для введення в прокат;
- г) видання у світ рельєфно-крапковим шрифтом для сліпих.

8. Перехід авторського твору у суспільне надбання надає право:

- а) використовувати вільно цей твір з виплатою суспільству ренти;
- б) використовувати їх вільно без виплати авторської винагороди;
- в) використовувати у подальшому ці твори лише з дозволу суспільства;
- г) використовувати цей твір лише державою у особі її уповноважених органів.

Тема 4. Суб'єкти авторських відносин

1. Автори як суб'єкти авторського права.
2. Авторські права юридичних осіб.
3. Умови виникнення співавторства. Види співавторства.

При підготовці до цього семінару слід згадати поняття суб'єкта права, визначити види суб'єктів: фізичні, юридичні особи, держава. Студент повинен добре розуміти специфіку суб'єктного складу авторських правовідносин. Основним суб'єктом авторського права є автор твору науки, літератури та мистецтва. Необхідно дати відповідь на запитання: хто може бути автором твору? Студенту слід надати характеристику всіх видів авторів, вказати особливості їх правового статусу. Ще одним суб'єктом авторських правовідносин є юридичні особи, тобто організації, підприємства, установи. Розглядаючи це питання, студенти повинні визначити, в яких випадках юридична особа може бути суб'єктом, тому що законодавство встановлює, що творцем твору може бути тільки фізична особа, творчою працею якої створено твір. Окремого аналізу потребує такий вид суб'єктів, як співавтори. При

відповіді на це питання потрібно визначити, за яких умов виникає співавторство, які види співавторства існують і в чому їх різниця. Відповідь на питання семінарського заняття не буде повною без розгляду інших суб'єктів авторських правовідносин: правонаступників, упорядників, перекладачів та інших.

Проблемні питання

1. У чому полягає особливість суб'єктів авторського права?
2. Порівняйте правовий статус різних категорій авторів.
3. Вкажіть проблеми статусу неповнолітніх авторів.
4. Охарактеризуйте механізм у відносин між співавторами.
5. Як закон регулює відносини між роботодавцем і автором службового твору?

Реферати

1. Особливості правового становища неповнолітніх і недієздатних авторів.
2. Іноземні автори як суб'єкти авторських прав.
3. правонаступники як суб'єкти авторських прав.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте роботодавця як суб'єкта авторського права.
2. Визначіть правовий статус спадкоємців авторських прав.
3. Встановіть особливості держави як суб'єкта авторських прав.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Автором твору визнається:
 - а) юридична особа, яка організувала і фінансувала створення результату творчої діяльності;
 - б) особа, яка вказана автором;
 - в) фізична особа, творчою працею якої створено твір;

г) особа, яка набула права авторства через його платне придбання.

2. Іноземні особи в Україні мають авторські права:

- а) передбачені їх національним законодавством;
- б) користуються прерогативами стосовно до громадян України;
- в) обмежуються в правах відповідно до встановленої реторсії;
- г) однакові з громадянами України.

3. Суб'єктами авторського права є:

- а) патентовласники;
- б) фізичні і юридичні особи;
- в) автори, їх спадкоємці та володільці авторських прав;
- г) держава.

4. Співавтори – це:

- а) всі особи, які були причетні до оприлюднення твору;
- б) особи, творчою працею яких створено твір;
- в) інвестори, особи, які фінансували створення твору;
- г) особи, які надавали консультативну допомогу та керували проектом.

5. Право спадкування – це:

- а) право вводити твір в обіг на будь-якій території;
- б) заповідати твір у спадщину;
- в) отримувати відсотки від вартості кожного наступного перепродажу твору образотворчого мистецтва.

6. Авторські права в Україні для спадкоємців діють протягом:

- а) 25 років;
- б) 70 років;
- в) 50 років;
- г) 75 років.

Тема 5. Права авторів творів науки, літератури і мистецтва

1. Авторське право та окремі авторські правомочності.

2. Види авторських прав.
3. Загальна характеристика особистих немайнових прав авторів.
4. Загальна характеристика майнових прав авторів.

Суб'єктивне право інтелектуальної власності – це право його суб'єкта на володіння, користування і розпорядження належним йому відповідно до закону результатом творчої діяльності. Таким чином, зміст права інтелектуальної власності може визначатися як звичайна власність. Але права суб'єктів права інтелектуальної власності мають свої особливості. Серед них на перше місце слід віднести особисті немайнові права авторів, які мають виключну природу. Право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору, право на обнародування та інші особисті немайнові права авторів належать тільки автору твору та, як правило, не можуть передаватися іншим суб'єктам. Характеризуючи другу групу прав авторів – майнові права, студенти повинні надати їх характеристика та визначити їх особливості. Особливо слід зупинитися на правах інших осіб, які мають авторські права.

Проблемні питання

1. У чому полягає особливість авторських прав?
2. Вкажіть відмінності прав авторів від прав власника.
3. Особливості прав інших суб'єктів авторських правовідносин.
4. Визначте виключну природу особистих немайнових прав автора.

Реферати

1. Строк дії авторських прав.
2. Право автора на ім'я.
3. Право авторства.
4. Вільне використання творів.

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть порівняльну таблицю прав авторів як суб'єктів авторського права.
2. Визначіть за Цивільним кодексом України, що є використанням твору.
3. Встановіть особливості особистих немайнових прав авторів.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. До особистих немайнових прав віднесено:

- а) право на оприлюднення твору;
- б) вимоги визнання свого авторства;
- в) вибір назви свого твору;
- г) передача твору для використання іншим особам.

2. До майнових прав авторів належать:

- а) виключне право авторства;
- б) право вимагати збереження цілісності твору;
- в) виключне право на використання твору;
- г) право на подання твору на конкурси та премії.

3. Майнові права в авторському праві можна:

- а) продати;
- б) передати на підставі ліцензійного договору;
- в) використати на підставі ліцензії;
- г) подарувати.

4. Управління майновими правами в авторському праві можуть здійснювати:

- а) уповноважені державні організації;
- б) Державне агентство з авторських і суміжних прав;
- в) повірені у справах інтелектуальної власності;
- г) володільці цих прав особисто або через повіреного чи організацію колективного мовлення.

5. Право на використання твору означає:

- а) право на опублікування;

- б) відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі;
- в) право на переклад;
- г) право на переробку, адаптацію, аранжування та інші подібні зміни.

6. Право на передачу в ефір має такі особливості:

- а) є публічним;
- б) робить можливим розповсюдження твору;
- в) доводить твір до загального відома шляхом спеціальних радіосигналів;
- г) надає можливість передавати як опубліковані, так і неопубліковані твори.

Тема 6. Авторський договір

1. Авторський договір та його особливості.
2. Зміст авторського договору.
3. Порядок укладання авторського договору.
4. Припинення дії договору.

Для повного освоєння цієї теми необхідно визначити поняття авторського договору, його особливості. Особливої уваги потребує класифікація авторських договорів, для цього необхідно розуміти критерії їх поділу. Для суб'єктів авторського договору важливе значення має термін його дії та форма укладання.

Змістом будь-якого договору є сукупність прав та обов'язків сторін, які визначаються його умовами. Студентам при підготовці до семінару необхідно вміти розрізняти умови авторського договору, поділяючи їх на обов'язкові та додаткові. Невиконання або неналежне виконання авторського договору тягне за собою настання негативних наслідків. Тому майбутні фахівці повинні знати, яка відповідальність встановлюється законодавством за порушення умов авторського договору. Завершується розгляд цієї теми підставами припинення авторського договору.

Проблемні питання

1. Підстави виникнення права інтелектуальної власності на твори науки, літератури, мистецтва.
2. У чому полягає зміст авторського договору?
3. Визначте права та обов'язки суб'єктів авторського договору.
4. Цивільно-правова відповідальність сторін за порушення умов авторського договору.

Реферати

1. Авторські ліцензійні договори: поняття, характеристика та види.
2. Міжнародна торгівля ліцензіями.
3. Відповідальність сторін за авторським договором.
4. Особливості відповідальності при співавторстві.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте права та обов'язки сторін за авторським договором.
2. Складіть проект авторського договору на використання твору.
3. Складіть проект авторського договору – замовлення.
4. Порівняйте обсяг прав з виключної та невиключної ліцензії.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Авторський договір є:

- а) реальним;
- б) консенсуальним;
- в) одностороннім;
- г) оплатним.

2. Класифікація авторських договорів здійснюється на підставі таких критеріїв:

- а) в залежності від форми власності на твір;
- б) в залежності від виду твору;
- в) в залежності від способу використання твору;

г) в залежності від суб'єктного складу договору.

3. Сторонами авторського договору є:

- а) власник твору;
- б) юридична особа, яка одержує твір за договором;
- в) автор твору або його правонаступник;
- г) користувач.

4. Предметом договору можуть бути:

- а) особисті немайнові права автора;
- б) особисті немайнові та майнові права автора;
- в) майнові права автора;
- г) виключні права автора на твір.

5. Об'єктом авторського договору є:

- а) твір науки, літератури і мистецтва;
- б) нематеріальні блага, якими володіє автор;
- в) майнові права автора;
- г) виключні права автора на твір.

6. Авторський договір може укладатися на:

- а) певний строк;
- б) невизначений строк;
- в) строк виконання заказу;
- г) час здійснення постановки твору.

7. До істотних умов авторського договору належать:

- а) строк договору;
- б) територія;
- в) сторони;
- г) ціна;
- д) права та обов'язки сторін.

8. Авторський договір укладається у такій формі:

- а) простій письмовій формі;
- б) простій письмовій, нотаріально посвідченій формі;

- в) у формі заказу на твір;
- г) в усній формі.

9. До обов'язків автора за договором відносяться:

- а) створити твір та передати його користувачу;
- б) підготувати твір до використання;
- в) перекласти твір на мову користувача;
- г) доопрацювати твір відповідно до вимог користувача.

10. До основних обов'язків користувача відносяться:

- а) прийняти і розглянути твір;
- б) дотримуватися майнових прав автора;
- в) використати твір;
- г) виплатити автору винагороду;
- д) внести в твір необхідні зміни.

Тема 7. Суміжні права

1. Суміжні права: поняття і загальна характеристика.
2. Об'єкти і суб'єкти суміжних прав.
3. Зміст і межі суб'єктивних суміжних прав.
4. Вільне використання об'єктів суміжних прав.

Суміжні права – це права, які виникають у виконавців творів, виробників фонограм, організацій мовлення. Вони є похідними від авторських прав. Студенти повинні визначити поняття суміжних прав, обґрунтувати, чому суміжні права займають особливе місце в системі права інтелектуальної власності. Окремого обговорення потребує структура правовідносин: об'єкти, суб'єкти. Права та обов'язки учасників.

Розглядаючи об'єкти суміжних прав, необхідно надати їх визначення та загальну характеристику. Суб'єкти суміжних прав: виконавці, виробники фонограм та організації мовлення, займають особливе місце в системі суб'єктів права інтелектуальної власності, вони мають власний правовий статус. Ще

одним елементом правовідносин є суб'єктивні суміжні права та обов'язки. При підготовці до семінару необхідно визначити їх зміст і межі. Ще одним питанням, на яке слід звернути увагу, є охорона прав суб'єктів суміжних прав. При висвітленні цієї проблеми потрібно вказати випадки вільного використання об'єктів суміжних прав.

Проблемні питання

1. Чому суміжні права займають особливе місце в системі права інтелектуальної власності?
2. Зробіть порівняльний аналіз авторських і суміжних прав.
3. Чому суміжні права називають похідними правами?
4. У чому особливості об'єктів суміжних прав?

Реферати

1. Місце суміжних прав у системі права інтелектуальної власності.
2. Охорона суміжних прав та критерії її надання.
3. Строк охорони суміжних прав.
4. Правила торгівлі екземплярами аудіовізуальних творів.

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть порівняльну таблицю прав суб'єктів суміжних прав.
2. Визначіть підстави обмеження володільців суміжних прав.
3. Розробіть проект договору про передачу суміжних прав.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Об'єктами суміжних прав визнаються:
 - а) передачі (програми) організацій мовлення;
 - б) топографії інтегральних схем;
 - в) місця походження товарів;

г) права осіб, що сприяли створенню і комерційному успіху твору.

2. Первинними суб'єктами суміжних прав є:

- а) автори;
- б) виконавці, виробники фонограм (відеограм), організації мовлення;
- в) інвестори – особи, які фінансували створення творів, їх носіїв, програм мовлення;
- г) Державний комітет України з теле- і радіомовлення.

3. До майнових прав виконавців відноситься:

- а) вимагати зазначення свого імені при кожному використанні твору;
- б) комерційний прокат своїх виконань, що зафіксовані у фоно- чи відеограмі;
- в) збір авторської винагороди в усіх місцях з платним входом, де відтворюється його виконання;
- г) фіксація програм на матеріальному носії.

4. Суміжні майнові права виконавців діють протягом:

- а) тих же строків, що і авторське право;
- б) 50 років із дати першого запису виконання;
- в) за життя виконавця та 50 років після його смерті;
- г) зазначеного самим виконавцем строку.

5. До майнових прав організацій мовлення відноситься:

- а) право вимагати її згадування у разі відтворення програми;
- б) право вимагати винагороду за використання своєї програми іншими організаціями мовлення;
- в) публічне оповіщення своїх програм шляхом трансляції і ретрансляції;
- г) ввезення на митну територію України програм з метою поширення їх серед публіки.

Тема 8. Захист авторського права і суміжних прав

1. Поняття охорони і захисту авторських та суміжних прав.

2. Юрисдикційна та неюрисдикційна форма захисту.
3. Способи цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав.
4. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення авторських і суміжних прав.

Законодавство України закріплює право суб'єктів авторських та суміжних прав на захист від правопорушень. Необхідно визначити предмет і форми захисту авторських і суміжних прав. Юрисдикційна і не юрисдикційна форми захисту потребують всебічного аналізу та визначення способів захисту.

Порушення авторських і суміжних прав: правопорушники, види правопорушень. Санкції. Способи правового захисту авторських і суміжних прав. Цивільно-правовий спосіб захисту авторських і суміжних прав. Адміністративна і кримінальна відповідальність за порушення авторських і суміжних прав.

Проблемні питання

1. У чому різниця між охороною і захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності?
2. Розкрийте зміст юрисдикційної і неюрисдикційної форми захисту.
3. Визначте підстави виникнення юридичної відповідальності за порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.
4. Які правопорушення скоюються в галузі інтелектуальної власності?

Реферати

1. Захист прав українських авторів за межами України.
2. Види порушень авторських прав.
3. Права творчих об'єднань із захисту авторських прав.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначіть підстави для подання позову до суду.

2. Складіть позов з відшкодування матеріальних збитків за порушення авторських прав.
3. Розробіть проект скарги до Державного департаменту інтелектуальної власності.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Система захисту права інтелектуальної власності поділяється на:

- а) судову;
- б) юрисдикційну;
- в) неюрисдикційну;
- г) договірну.

2. Захист авторських прав здійснюється такими способами:

- а) конституційними;
- б) цивільно-правовими;
- в) адміністративними;
- г) кримінально-правовими.

3. Захист авторських прав включає:

- а) встановлення правового режиму об'єктів авторського права;
- б) звернення до суду з позовом про поновлення порушеного права;
- в) встановлення правового становища суб'єктів авторського права;
- г) прийняття законодавства у сфері авторського права.

4. Суд має право здійснювати захист авторських прав шляхом:

- а) передачі позову державним органам;
- б) конфіскації майна правопорушника;
- в) визнання договору недійсним;
- г) відшкодування збитків.

5. За порушення майнових авторських і суміжних прав суд має право:

- а) накладати арешт на контрафактні примірники твору;
- б) знищити контрафактні примірники;
- в) передати контрафактні примірники для реалізації через аукціон;
- г) передати контрафактні примірники для благодійних цілей.

РОЗДІЛ II. ПАТЕНТНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Предмет, система та джерела патентного права

1. Поняття інтелектуальної власності, авторського та патентного права. Місце патентного права в загальній системі права.
2. Предмет патентного права, патентні правовідносини. Зміст патентних правовідносин.
3. Загальні принципи патентного права.
4. Джерела патентного права.

При підготовці до семінарського заняття студенти повинні вивчити поняття, предмет, принципи патентного права. Загальні засади охорони права громадян на творчу діяльність містяться в ст. 41 Конституції України, яка передбачає, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. При вивченні цієї теми студенти повинні визначити місце патентного права в системі норм інтелектуальної власності. Предметом патентного права є система майнових та особистих немайнових прав, що належать патентовласнику. Принципи патентного права – це відправні ідеї, що знайшли своє закріплення в патентно-правових нормах. Патентні правовідносини – це особисті немайнові та майнові відносини, врегульовані нормами патентного права, які складаються між рівними учасниками, що є носіями прав та обов'язків. Вони виникають, змінюються, припиняються на підставі юридичних фактів і забезпечуються можливістю застосування засобів державного примусу.

Проблемні питання

1. Назвіть інститути інтелектуальної власності.

2. Розкрийте співвідношення права інтелектуальної власності та патентного права.

3. У чому відмінність авторського права від патентного права?

4. Які існують охоронні документи в патентному праві?

5. Державна політика в галузі охорони інтелектуальної власності.

6. Перелічіть та охарактеризуйте патентно-правові системи світу.

7. Охарактеризуйте міжнародно-правову охорону промислової власності.

8. Назвіть джерела інтелектуальної власності.

9. Для чого необхідне вивчення патентного права? Аргументуйте свою відповідь.

Реферати

1. Виникнення та становлення патентного права.

2. Характеристика німецької та французької патентно-правової системи.

3. Міжнародні джерела патентного права.

4. Поняття та види патентних правовідносин.

Завдання для самостійної роботи:

1. Патентне право належить до:

а) авторського права;

б) промислової власності;

в) підприємницького права.

2. Державний орган в галузі інтелектуальної власності:

а) Верховна Рада України;

б) Державний департамент інтелектуальної власності;

в) Державна служба інтелектуальної власності.

3. Патентне право належить до галузі:

а) цивільного права;

б) адміністративного права;

в) трудового права.

4. Патентні правовідносини – це:

- а) майнові відносини;
- б) особисті немайнові відносини;
- в) особисті немайнові та майнові відносини.

5. У патентному праві існують охоронні документи:

- а) патент;
- б) авторське свідоцтво;
- в) патент і авторське свідоцтво.

Завдання для перевірки засвоєних знань:

1. Розробити порівняльну схему інститутів інтелектуальної власності:

- Поняття інституту;
- Суб'єкти інституту;
- Об'єкти інституту;
- Джерела інституту.

2. Знайдіть законодавчі та підзаконні акти, які належать до джерел патентного права; доведіть, чому вони є такими; выпишіть по одній нормі з кожного.

3. Складіть бібліографію за темою заняття з урахуванням нових надходжень до бібліотеки.

Тема 2. Суб'єкти патентних правовідносин

- 1. Автори і співавтори як суб'єкти патентного права.
- 2. Правовий статус патентовласників.
- 3. Патентні повірені.
- 4. Державна служба інтелектуальної власності як суб'єкт патентного права.

При вивченні теми студенти повинні дати характеристику суб'єктам патентного права. Автор – фізична особа, творчою здатністю, якої було створено об'єкт патентного права. Автори можуть передавати свої майнові

права (їхню частину) іншим особам. Тому автор і патентовласник можуть не збігатися в одній особі. Чинне українське законодавство не визнає авторами фізичних осіб, які не внесли особистого творчого внеску до створення об'єкта (винахід, промисловий зразок, корисна модель), а надали авторові тільки технічну чи матеріальну допомогу або сприяли оформленню прав на цей об'єкт. Патентовласник – це фізична або юридична особа, яка володіє, користується та розпоряджається патентом. Патентні повірені – це професійні діячі на ринку патентно-правових послуг. Держава в особі своїх державних органів здійснює такі функції: регулює правовідносини в галузі інтелектуальної власності (створення нових нормативних актів), охороняє правовідносини інтелектуальної власності (діяльність суду, прокуратури, міліції тощо), здійснює стимулювання творчої, винахідницької діяльності, реєструє (веде облік) створення об'єктів інтелектуальної власності.

Проблемні питання

1. Чи може керівник підприємства бути автором патенту?
2. Які права мають патентні повірені?
3. Чи мають обов'язки патентні повірені? Якщо так, то назвіть їх.
4. Яким чином здійснюється атестація та реєстрація патентних повірених?
5. Який правовий статус юридичної особи як суб'єкта патентного права?
6. Чи виступає держава суб'єктом патентного права? Свою відповідь обґрунтуйте.
7. У чому особливості майнових і особистих немайнових прав автора?

Реферати

1. Іноземні громадяни як суб'єкти патентного права.
2. Правовий статус державного інспектора з питань інтелектуальної власності.
3. Статус творчих спілок в Україні.
4. Правовий статус українського інституту промислової власності.
5. Спадкування прав на результати інтелектуальної власності.

Завдання для самостійної роботи

1. Автором може бути:

- а) підприємство;
- б) жива істота;
- в) людина.

2. Патентовласник – це:

- а) автор;
- б) особа, яка володіє патентом;
- в) держава.

3. Патентні повірені:

- а) професійні учасники на ринку патентно-правових послуг;
- б) учасники на ринку патентно-правових послуг;
- в) особи, які акредитовані державою.

4. Патентні повірені діють на підставі:

- а) патенту;
- б) свідоцтва;
- в) декларації.

5. Патентні повірені можуть працювати за наймом:

- а) так;
- б) ні.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Розробить проект договору про співавторство.
2. Складіть схему: структури Державної служби інтелектуальної власності.
3. Напишіть заяву про атестацію Вас як представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного).

Тема 3. Винахід як об'єкт патентного права

1. Поняття та ознаки винаходу.

2. Об'єкти винаходу.
3. Об'єкти, що не визнаються винаходом.

При вивченні цієї теми студенти повинні засвоїти характеристику об'єктів винаходу. Винахід – це технологічне (технічне) рішення завдання, що відповідає умовам патентоспроможності.

Об'єктом винаходу може бути:

- пристрій – це система розташованих у просторі елементів, і певним чином взаємодіючих один з іншим;
- спосіб – це сукупність прийомів виконання у визначеній послідовності або з дотриманням визначених правил (для способу властиве: дія або сукупність дій, порядок виконання таких дій, умови виконання дій);
- речовина – являє собою штучно створене матеріальне утворення, що є сукупністю взаємозалежних елементів (це отруйні хімікати, об'єкти генної інженерії та інше);
- штам мікроорганізмів, культури клітин рослин і тварин – означають сукупність клітин, які мають загальне походження і характеризуються однаковими, стійкими ознаками (це бактерії, мікроскопічні гриби, консорціуми мікроорганізмів та інші);
- застосування відомих раніше пристроїв, способів, речовин, штамів за новим призначенням виникає, якщо відомий технічний засіб пропонується використовувати з іншою метою для вирішення завдання. (сутність так званих винаходів на застосування полягає у встановленні нових властивостей вже відомих об'єктів і визначенням нових галузей їхнього застосування).

Винахід визнається новим, якщо він не є частиною рівня техніки. Об'єкти, що є частиною рівня техніки, для визначення новизни винаходу повинні враховуватися лише окремо.

Проблемні питання

1. Сформулюйте визначення поняття «винахід».
2. Що слід розуміти під новизною винаходу, яким чином вона визначається?

3. Який винахід відносять до секретних?
4. Назвіть критерії патентоспроможності винаходу.
5. Яким чином визначається винахідницький рівень об'єкта?
6. Щоб встановити новизну винаходу, які необхідно використовувати джерела?
7. Які існують умови патентоспроможності винаходу?
8. Охарактеризуйте промислову придатність винаходу.

Реферати

1. Пристрій як об'єкт винаходу.
2. Штам мікроорганізму як об'єкт винаходу.
3. Правила визначення пріоритету винаходу.
4. Правовий режим службового винаходу.

Завдання для самостійної роботи

1. Винахід – це:
 - а) практичне завдання;
 - б) вирішення завдання у промисловості;
 - в) технологічне (технічне) рішення завдання.
2. Спосіб – це:
 - а) штучно створене матеріальне утворення;
 - б) сукупність прийомів виконання дій;
 - в) система розташованих у просторі елементів.
3. Винахід повинен відповідати:
 - а) новизні та практичному застосуванню рівню техніки;
 - б) новизні, промисловій придатності, винахідницькому рівню;
 - в) новизні, практичному застосуванню, винахідницькому рівню.
4. Речовина – це:
 - а) сукупність клітин, які мають загальне походження ;

- б) система, розташованих у просторі елементів;
- в) штучно створене матеріальне утворення.

5. У винаходу новизна локальна:

- а) так;
- б) ні.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Винахідник Іванченко І.В. звернувся за консультацією до патентного повіреного: він створив винахід «Іграшка дитини – кульки для ляльок», тобто за допомогою дитячої ігрової зброї знищуються іграшки. Цей об'єкт мав новизну, винахідницький рівень та промислову придатність, однак Державна служба ІВ відмовила в видачі патенту. Чи правомірна відмова Держслужби ІВ у видачі патенту? Чи відповідає винахід Іванченко І. В. усім умовам патентоспроможності? Як розв'язати конфлікт?

2. Громадянин Тарабан А. А. фінансував розробку винаходу в галузі медичної техніки. При оформленні заявки на отримання патенту гр. Тарабан А. А. вимагав оформити патентовласником його або його фірму, оскільки він здійснював фінансування процесу винахідництва та оформляв замовлення на створення цього об'єкта. Чи правомірна вимога гр. Тарабана А. А.? В чому відмінність вільного винаходу і службового винаходу? Як розв'язати конфлікт?

Тема 4. Корисна модель та промисловий зразок

1. Поняття та умови патентоспроможності корисної моделі.
2. Поняття та умови патентоспроможності промислового зразка.
3. Відмінність промислового зразка від інших об'єктів інтелектуальної власності.

Тема розрахована на вивчення корисної моделі і корисного зразка. Винаходи і корисні моделі – близькі між собою результати технічної творчості. Вони мають відповідати таким умовам патентоспроможності, як умови новизни і промислової придатності. Проте до корисної моделі не ставляться вимоги винахідницького рівня. До корисної моделі застосовується тільки два критерії патентоспроможності: новизна; промислова придатність. Законодавець не вимагає наявності винахідницького рівня для корисних моделей.

Охорона промислового зразка здійснюється на підставі Глави 39 книги 4 ЦК України.

Промисловий зразок – це результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання. Це художньо конструкторське рішення, що визначає зовнішній вигляд виробу. Він є рішенням завдання, що містить вказівку на конкретні засоби та шляхи реалізації творчості дизайнера, яке перебуває у визначенні зовнішнього вигляду виробу. При цьому під виробом варто розуміти різноманітні вироби - предмети, призначені для задоволення людських потреб, які можуть візуально сприйматися.

Проблемні питання

1. Що слід розуміти під поняттям «корисна модель»?
2. Які об'єкти не визнаються корисною моделлю?
3. Яким чином визначається новизна та промислова придатність корисної моделі?
4. Сформулюйте визначення поняття «промисловий зразок».
5. Що слід розуміти під новизною промислового зразка?
6. Перелічіть джерела, що використовуються для встановлення новизни корисної моделі?
7. Назвіть відмінності винаходу від корисної моделі.
8. Що можна вважати технічним рішенням для винаходів і корисних моделей?
9. Надайте визначення поняттю «патентна чистота».

10. Що таке патентна чистота об'єктів промислової власності?

Реферати

1. Історія виникнення правової охорони корисної моделі.

2. Правова охорона промислового зразка за законодавством Росії та Білорусі.

3. Правова охорона корисної моделі за німецьким законодавством.

Завдання для самостійної роботи

1. Промисловий зразок – це :

а) результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання.;

б) технологічне (технічне) рішення завдання, що відповідає умовам патентоспроможності;

в) результат у галузі промисловості.

2. Умови патентоспроможності корисної моделі:

а) новизна і оригінальність;

б) новизна і промислова придатність;

в) новизна і корисність.

3. Умови патентоспроможності промислового зразка:

а) оригінальність;

б) корисність;

в) новизна.

4. Промисловий зразок має вигляд:

а) у конструкції;

б) у малюнку;

в) у цифровій формі.

5. Об'єкти винаходу співпадають з об'єктами корисної моделі:

а) так;

б) ні.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Складіть схему відмінностей промислового зразка від торговельної марки.

2. Фірма «ОРГА» є виробником косметичних продуктів. При виготовленні нової продукції постала проблема охорони флаконів для тоніку обличчя. З переліком питань фірма звернулася до патентного повіреного:

- До якого об'єкта інтелектуальної власності належить флакон, упаковка, наклейки?
- За допомогою якого документа можна захистити нову продукцію?

Надайте і обґрунтуйте письмові відповіді на ці запитання.

3. Винахідник звернувся до патентного повіреного з проханням відповісти на такі запитання:

- Чим різняться винахід, корисна модель і промисловий зразок?
- Які критерії патентоспроможності зазначених об'єктів?
- Чим визначається обсяг правової охорони на винахід, корисну модель та промисловий зразок?
- Які охоронні документи видаються на зазначені об'єкти і який строк їх дії?

Дайте відповіді на поставлені запитання.

Тема 5. Оформлення патентних прав на об'єкти патентного права

1. Стадії оформлення патентних прав.
2. Складання та подача заявки. Експертиза заявки.
3. Розгляд заявки у Державної служби ІВ.
4. Видача патенту. Патентні мита.

Семінарське завдання розраховано на вивчення стадій оформлення патентних прав. Патент – це техніко-юридичний документ, що засвідчує пріоритет авторства, право власності на об'єкти патентного права, засвідчує

виключні права і тягне обов'язки для патентовласника на весь період дії охоронного документа. Стадії оформлення правової охорони на винахід та корисну модель:

1. Подача заявки зацікавленою особою (оформлення пріоритету, встановлення дати подачі заявки).
2. Після закінчення 18 місяців із дати подачі заявки або зі встановлення пріоритету відомство у своєму офіційному бюлетені публікує відомості про заявку (перша публікація).
3. Експертиза формальна – це перевірка пакета документів заявки, без встановлення сутності заявленого об'єкта.
4. Кваліфікаційна експертиза - проводиться з клопотання зацікавленої особи і при сплаті мита (не застосовується до корисної моделі).
5. Рішення про видачу патенту.
6. Реєстрація патенту, здійснюється при наявності сплати мита, відбувається шляхом внесення відомостей про винахід у державний реєстр.
7. Публікація про видачу патенту.
8. Видача патенту.
9. Оскарження рішень щодо заявки.

Проблемні питання

1. В якому порядку складається, надається та розглядається заявка на видачу патенту на винахід?
2. Хто має право на подачу заявки на видачу патенту?
3. Як оформити патент та захистити свою корисну модель?
4. Назвіть стадії оформлення патенту на промисловий зразок.
5. Охарактеризуйте стадії заявки на корисну модель.
6. Який порядок здійснення формальної експертизи?
7. Яким чином та в якому порядку здійснюється кваліфікаційна експертиза?

Реферати

1. Правовий статус експерта та спеціаліста у патентних правовідносинах.
2. Порядок отримання міжнародного патенту.
3. Патентна документація як джерело технічної, правової та комерційної інформації.
4. Особливості патентування об'єктів промислової екології.
5. Особливості подання заявки на промисловий зразок в Україні, Росії та ЄС.

Завдання для самостійної роботи

1. Для отримання патенту на винахід необхідно пройти:
 - а) формальну експертизу;
 - б) кваліфікаційну експертизу;
 - в) формальну і кваліфікаційну експертизу.
2. Для отримання патенту на корисну модель необхідно пройти:
 - а) формальну експертизу;
 - б) кваліфікаційну експертизу;
 - в) формальну і кваліфікаційну експертизу.
3. Формальна експертиза – це :
 - а) перевірка суб'єкта заявки;
 - б) перевірка сутності заявленого об'єкта;
 - в) перевірка пакета документів заявки, без встановлення сутності заявленого об'єкта.
4. Подача заявки здійснюється:
 - а) автором;
 - б) роботодавцем;
 - в) зацікавленою особою.
5. Реєстрація патенту здійснюється при наявності сплати мита:
 - а) так;
 - б) ні.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Інженери Захаров і Коломієць подали через організацію, де вони працюють, заявку на винахід «Диференціальний підхід до витрати електроенергії». До складу заявки, крім заяви про видачу патенту, увійшли тільки креслення пристрою. За результатами попередньої експертизи авторам було відмовлено в прийнятті заявки до розгляду за мотивами відсутності в ній всіх необхідних матеріалів. Які документи повинні бути включені до складу заявки?

2. Громадянин Зенковський подав заявку про видачу патенту, яка містила такі матеріали:

- клопотання про видачу патенту, викладене російською мовою;
- відомості про себе, свою адресу, викладені українською мовою;
- зображення виробу, що дає уявлення про його зовнішній вигляд;

Назвіть матеріали, які гр. Зенковський не подав та які матеріали подав з порушенням встановленої форми.

3. Підготувати проект заявки на промисловий зразок.

Тема 6. використання патентних прав

1. Права та обов'язки патентовласника.
2. Ліцензійний договір.
3. Поступка патентних прав.

Семінарське заняття розраховано на вивчення прав і обов'язків патентовласника, порядок використання патентних прав. Права, що впливають з патенту, діють від дати публікації відомостей про його видачу. Права, що впливають з патенту (декларативного патенту) на секретний винахід чи секретну корисну модель, діють від дати внесення інформації про нього до відповідного Реєстру. Патент надає його власнику виключне право використовувати винахід (корисну модель) за своїм розсудом, якщо таке використання не порушує прав інших власників патентів.

Під використанням винаходу, корисної моделі, розуміють виготовлення, пропозиція до продажу (в тому числі через Інтернет), вивезення або ввезення, збереження або здійснення будь-яких операцій, з запатентованим об'єктом, надавати права користування або передавати право власності іншій особі.

Власник патенту має право вимагати здійснювати на зробленій продукції маркування з вказівкою номера патенту і дати його видачі, а також повинен сплачувати відповідні збори за підтримання чинності патенту і добросовісно користуватися виключним правом, що випливає з патенту.

Проблемні питання

1. Сформулюйте, які права має автор винаходу, корисної моделі та промислового зразку в патентному праві.
2. Хто має право розпоряджатися патентом?
3. Що слід розуміти під поняттям «використання патенту»?
4. Яким чином здійснюється купівля-продаж патентних прав?
5. Чи можливо подарувати патентні права?
6. За якими договорами передаються патентні права?
7. Які існують ліцензійні угоди за типом суб'єкта-ліцензіата?
8. Чи можлива часткова поступка патентних прав?
9. Які обов'язки має власник патенту на промисловий зразок ?

Реферати

1. Права патентовласників у контексті прав людини.
2. Ліцензійний договір, оснований на недійсному патенті.
3. Продаж ліцензій на зовнішньому ринку.
4. Неналежне повідомлення правовласника і його наслідки.
5. Ліцензійно-договірні відносини при передачі патентних прав.

Завдання для самостійної роботи

1. Право на одержання патенту має:

- а) патентовласник;
 - б) довірена особа;
 - в) патентовласник або довірена особа.
2. До обов'язків патентовласника належить:
- а) щорічна сплата патентного мита;
 - б) маркування виробу;
 - в) виконання державного замовлення.
3. Поступка патентних прав – це:
- а) передача прав у користування;
 - б) передача прав власності;
 - в) передача прав у розпорядження.
4. Поступка патентних прав оформлюється:
- а) договором купівлі-продажу;
 - б) договором франчайзингу;
 - в) договором лізингу.
5. Права, що випливають з патенту, діють від дати публікації відомостей про його видачу:
- а) так;
 - б) ні.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Розробить проект договору виключної ліцензії.
2. Складіть схему основних груп ліцензійних угод.
3. Підготуйте текст договору про продаж юридичній особі ліцензії на винахід.
4. Громадянин Іванов отримав у Держслужбі інтелектуальної власності України патент на винахід «Установка для виготовлення цукерок». На його замовлення було виготовлено кілька таких установок, які він продав ТОВ «Літо». Довідавшись, що ТОВ «Літо» отримує значний прибуток від

використання установок, він заявив позов про стягнення плати за користування винаходом.

Під час відрядження до Росії Іванов Б. А. виявив, що ТОВ «Літо» виробляє установки для виготовлення цукерок і реалізує їх на території Росії, України і Білорусії. Іванов Б. А. звернувся до ТОВ «Літо» з вимогою припинити незаконні дії і відшкодувати йому завдані збитки. Керівництво ТОВ «Літо» вважає, що виключні права Іванова Б. А. не поширюються на територію Росії, тому вони можуть вільно використовувати його винахід.

Які права має патентовласник? Як слід вирішити цю справу?

Що таке «вичерпання прав патентовласника»?

5. Чим відрізняється право на винахід від права на матеріальний носій, у який втілено винахід?

Тема 7. Припинення прав на об'єкти патентного права

1. Припинення дії патенту. Підстави припинення дії патенту
2. Припинення терміну дії патенту. Дострокове припинення дії патенту.
3. Порядок визнання патенту недійсним.
4. Відмова патентовласника від своїх прав.

При вивченні цієї теми студенти повинні ознайомитися з порядком припинення дії патентних прав. Закони України про промислову власність визначають підстави припинення дії патенту та визнання його недійсним. У них проводиться чітка лінія, яка відрізняє правові підстави припинення дії патенту і підстави для визнання патенту недійсним. Законодавством України передбачено два випадки припинення патенту:

1) відмова патентовласника від патенту. Патентовласник у будь-який час може відмовитися від патенту цілком або частково. Для цього він подає заяву до Держслужби ІВ, на підставі якої публікуються відомості про відмову від патенту в офіційному бюлетені Держслужби ІВ. Однак, у законодавстві встановлене обмеження цього права патентовласника. Це обмеження виникає у

випадку, коли патентовласник передав частину своїх прав іншій особі (ліцензійний договір) і не попередив дану особу про відмову від патентних прав;

2) якщо патентовласник не оплатив у встановлений термін річний збір за підтримку патенту в силі. Річний збір сплачується щорічно з дати подачі заявки. Дія патенту припиняється з першого дня року, за котрий збір не сплачений. Після закінчення встановленого терміна, Держслужба ІВ у своєму офіційному бюлетені публікує відомості про припинення дії патенту.

Вимоги про визнання патенту недійсним заявляється будь-якою особою у формі заперечення в його видачі, що подається в апеляційну палату відомства, або у формі позову, поданого в суд.

Проблемні питання

1. В яких нормативних актах закріплюються підстави припинення дії патенту на об'єкти промислової власності?

2. Чи потрібно сплачувати державне мито за підтримання патенту в силі? Якщо «так», в якому розмірі? Яким нормативно-правовим актом це регулюється?

3. У яких випадках анулюється патент?

4. Який порядок відмови патентовласника від патенту?

5. Перелічіть види патентних мит.

Реферати

1. Припинення дії патенту за Патентним законом РФ.

2. Особливості тлумачення патентної формули при визначенні порушення патенту.

3. Правові наслідки порушення патентних прав.

Завдання для самостійної роботи

1. Відмова від патенту можлива:

- а) у повному обсязі;
 - б) частково;
 - в) у повному обсязі та частково.
2. Патент припиняє дію з моменту:
- а) опублікування у бюлетені заяви про відмову;
 - б) державної реєстрації;
 - в) подачі заяви про відмову.

3. При видачі ліцензії патентовласник у разі відмови від патенту:

- а) самостійно здійснює відмову;
- б) попереджає особу, яка отримала ліцензію;
- в) попереджає Державну службу ІВ.

4. Анулювання патенту виникає:

- а) з моменту видачі патенту;
- б) з моменту припинення дії патенту;
- в) з моменту виявлення патентного правопорушення.

5. Заяву про недійсність патенту може подати:

- а) патентовласник;
- б) зацікавлена особа;
- в) Державна служба ІВ.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Складіть позовну заяву про визнання патенту недійсним.

2. Підготувати рецензію на наукову статтю: Коваль А. Деякі особливості судових справ про визнання недійсними патентів на промислові зразки // Юридичний журнал. – 2006. – № 9. – С. 106–114.

3. Громадянин Петров І. В. отримав патент на спосіб розпорядження повітрям. Після отримання патенту було встановлено, що цей патент порушує Конституцію України, зокрема посягає на право народу на повітря. Чи буде цей патент визнано недійсним? Хто повинен вимагати визнати цей патент недійсним? Як розв'язати конфлікт?

Тема 8. Захист патентних прав

1. Поняття, форми та способи захисту патентних прав.
2. Юрисдикційна форма захисту патентних прав.
3. Неюрисдикційна форма захисту патентних прав.

Тема семінарського заняття спрямована на вивчення порядку захисту патентних прав. Законодавство України в сфері інтелектуальної власності містить положення, пов'язані з набуттям, здійсненням та захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності становить передбачену законодавством діяльність відповідних державних органів щодо визнання, поновлення прав, а також усунення перешкод, що заважають реалізації прав та законних інтересів суб'єктів права у сфері інтелектуальної власності, та здійснюється у визначеному законодавством порядку, тобто за допомогою застосування належних форм, засобів і способів захисту.

У спеціальному законодавстві України з питань інтелектуальної власності також закріплено чимало способів захисту прав інтелектуальної власності. Як правило, власник порушених прав інтелектуальної власності може скористатися не будь-яким, а якимось конкретним способом захисту цих прав. Найчастіше він прямо визначений спеціальною нормою закону або впливає з характеру вчиненого правопорушення. Законодавець надає власнику прав інтелектуальної власності можливість самостійного вибору способу його захисту.

Суб'єктом права на захист може бути автор або патентовласник, особа, яка володіє ліцензією. Суб'єкти права на захист можуть самостійно здійснювати захист або звертатися до патентних повірених. Якщо існує декілька потерпілих (співавторів), то вони можуть захищати свої інтереси самостійно, незалежно один від іншого, або надати право захищати свої права через одного з них шляхом делегування своїх прав із захисту.

Проблемні питання

1. Які існують способи захисту патентних прав?
2. Як здійснюється охорона службового винаходу?
3. Адміністративна відповідальність в патентному праві.
4. Кримінальна відповідальність за порушення патентних прав.
5. Відшкодування матеріальних збитків та моральної шкоди за порушення патентних прав.
6. Які умови надання правової охорони промислового зразка ?

Реферати

1. Особливості розгляду судових спорів щодо службових винаходів.
2. Проблеми відповідальності за дії, що порушують патентне право.
3. Патентний суд: світовий та український досвід.

Завдання для самостійної роботи:

1. Суб'єктом права на захист може бути:
 - а) патентовласник;
 - б) особа, яка отримала ліцензію;
 - в) патентовласник та особа, що отримала ліцензію.
2. Вибір форми захисту у патентному праві належить:
 - а) патентовласнику;
 - б) споживачу;
 - в) слідчому.
3. Поновлення порушених прав може здійснюватися:
 - а) у судовому порядку;
 - б) у позасудовому порядку;
 - в) у судовому порядку та у позасудовому порядку.
4. До неюрисдикційній форми належить така дія:
 - а) встановлення сейфа для документів;

- б) звернення до прокуратури;
 - в) порушення адміністративної справи.
5. Патентні повірені можуть здійснювати право на захист:
- а) так;
 - б) ні.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Складіть схему «Порядок оформлення охорони запатентованих об'єктів на підприємстві».
2. Складіть позовну заяву про авторство на винахід.
3. Складіть позовну заяву про встановлення авторської винагороди.

РОЗДІЛ III. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО В ГАЛУЗІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 1. Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві

1. Всесвітня організація інтелектуальної власності, її структура та функції.
2. Міжнародні угоди в галузі промислової власності.
3. Міжнародні угоди в галузі авторського права і суміжних прав.
4. Участь України в міжнародних угодах у сфері інтелектуальної власності.

При розгляді цієї теми студенти обов'язково повинні звернути увагу на таку проблему, як практична діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності. У цьому аспекті необхідно розглянути приклади із судової практики Європейського Суду з захисту прав людини щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності суб'єктів міжнародних правовідносин. Також студенти повинні оволодіти не тільки знаннями щодо правової бази в галузі промислової власності та в галузі авторського права і суміжних прав, а й провести всебічний аналіз участі нашої держави в міжнародних угодах у сфері інтелектуальної власності.

Проблемні питання

1. Роль Всесвітньої організації інтелектуальної власності в економічній діяльності сучасної держави.
2. Чи потребує і в чому саме вдосконалення діяльності Всесвітньої організації інтелектуальної власності.
3. Залежність економічного розвитку від дотримання міжнародних норм і угод в галузі промислової власності.
4. Дотримання міжнародних норм і угод в галузі авторського права і суміжних прав в Україні.

Реферати

1. Структура Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) та її зв'язок з функціями ВОІВ.
2. Міжнародні угоди в галузі промислової власності, які ви знаєте.
3. Паризька конвенція про охорону промислової власності.
4. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів.
5. Міжнародна конвенція з охорони прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція).
6. Міжнародні угоди в галузі авторського права і суміжних прав були ратифіковані Україною.

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть план відповіді на вказані питання до семінарського заняття. Підготуйтеся до дискусії з проблемних питань.

5. Вивчіть визначення таких понять: «Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ)», «Генеральна Асамблея ВОІВ», «Конференція ВОІВ», «Координаційний комітет ВОІВ», «Міжнародне бюро ВОІВ».

6. Складіть схему структури Всесвітньої організації інтелектуальної власності; складіть схему основних функцій Всесвітньої організації

інтелектуальної власності; накресліть схему міжнародних угод в галузі промислової власності; накресліть схему міжнародних угод в галузі авторського права і суміжних прав.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Яка з перелічених функцій не притаманна ВОІВ:

а) сприяння розробці заходів, розрахованих на поліпшення охорони інтелектуальної власності у всьому світі і на гармонізацію національних законодавств у цій галузі;

б) укладання міжнародних договорів з охорони інтелектуальної власності;

в) виконання адміністративних функцій Паризького Союзу, спеціальних Союзів, утворених у зв'язку з цим Союзом, а також Бернського Союзу;

г) надання техніко-юридичної допомоги в сфері інтелектуальної власності;

д) збір та розповсюдження інформації, проведення досліджень та публікація їх результатів;

е) висловлювання волі домінуючої частини населення?

2. Які з названих директивних органів не належать до структури ВОІВ:

а) Генеральна Асамблея ВОІВ ;

б) Рада акціонерів;

в) Координаційний комітет;

г) Міжнародне бюро;

д) Наглядова рада;

е) Конференція ВОІВ?

3. Чи всі з перелічених повноважень Генеральної Асамблеї ВОІВ вказані правильно:

а) призначення Генерального Директора за поданням Координаційного комітету;

б) розгляд та затвердження звітів Генерального Директора, що стосуються Організації і надання йому всіх необхідних інструкцій;

в) розгляд і затвердження звітів і схвалення діяльності Координаційного комітету;

г) прийняття дворічного бюджету;

д) визначення робочої мови Секретаріату, зважаючи на практику Організації Об'єднаних Націй;

е) представництво інтересів фізичних та юридичних осіб, держав у суді?

4. Чи всі з перелічених повноважень Конференції ВОІВ вказані правильно:

а) обговорення питань, що представляють загальний інтерес в сфері інтелектуальної власності;

б) прийняття дворічного бюджету Конференції;

в) приймає в межах бюджету Конференції дворічну програму юридично-технічної допомоги;

г) прийняття поправок до Конвенції;

д) визначення держав, що не є членами, і які міжурядові або міжнародні неурядові організації можуть бути допущені на її засідання як спостерігачі;

е) запрошення нових держав стати учасниками ВОІВ?

5. Чи всі з перелічених повноважень Координаційного комітету вказані правильно:

а) підготовка проекту порядку денного Генеральної Асамблеї;

б) підготовка проекту порядку денного, а також проектів програми і бюджету Конференції;

в) представлення кандидата для призначення його на пост Генерального Директора Генеральної Асамблеї;

г) розгляд і затвердження звітів Генерального Директора, що стосуються Організації і надання йому всіх необхідних інструкцій;

д) розгляд і затвердження звітів і схвалення діяльності Координаційного комітету?

6. Яке з наведених тверджень є пралильним:

а) Міжнародне бюро є Секретаріатом ВОІВ і очолюється Генеральним Директором;

- б) Міжнародне бюро є Виконавчим органом ВОІВ;
- в) Міжнародне бюро очолюється Генеральним секретарем;
- г) Міжнародне бюро є Автономним органом ВОІВ і очолюється Генеральним Директором;
- д) Міжнародне бюро є Секретаріатом ВОІВ і очолюється Президентом ВОІВ?

6. Під якими літерами правильно вказані основні чотири розділи Паризької конвенції:

- а) гарантування права національного режиму в кожній з країн-учасниць;
- б) надання права пріоритету;
- в) встановлення та регулювання прав і обов'язків фізичних та юридичних осіб;
- г) господарські функції конвенції;
- д) перехідні положення конвенції;
- е) адміністративні функції конвенції?

7. Які з наведених тверджень є правильним:

- а) положення Паризької конвенції надають для країн-учасниць переваги відносно охорони винаходів на виставках;
- б) положення Паризької конвенції регулюють питання, пов'язані з реєстрацією за кордоном товарних знаків;
- в) положення Паризької конвенції передбачають правила захисту від недобросовісної конкуренції;
- г) положення Паризької конвенції санкціонують розвиток енергозберігаючих технологій;
- д) положення Паризької конвенції забороняють реєстрацією товарних знаків в окремих країнах?

8. Головний принцип якої міжнародної угоди в галузі промислової власності наведено: «обов'язок держав-учасників накладати арешт на товари, забезпечені помилковими або такими, що вводять в оману вказівками відносно походження таких товарів в якій-небудь з країн-учасниць угоди, при ввезенні їх в іншу

країну-учасницю угоди. Арешт на товари накладається при цьому як в країні, де було зроблено помилкову або таку, що вводить в оману вказівку походження, так і в країні, куди був ввезений товар, забезпечений такою вказівкою. Якщо законодавство країни не допускає арешту товарів при ввезенні, арешт замінюється заборонаю ввезення»:

а) Мадридської угоди про припинення помилкових або таких, що вводять в оману вказівок походження на товарах;

б) Найробського договору про охорону олімпійського символу;

в) Договору ВОІВ про патентну кооперацію (РСТ);

г) Лісабонської угоди про охорону найменувань місць походження;

д) Гагської угоди про депонування промислових зразків?

9. У відповідях під якою літерою правильно названа дата прийняття Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів:

а) 9 вересня 1886 р.;

б) 15 січня 1981 р.;

в) 27 грудня 1956 р.;

г) 29 квітня 2010 р.;

д) 6 липня 1868 р.?

10. У відповідях під якими літерами правильно вказані міжнародні конвенції, угоди та договори, що регулюють питання авторського права і суміжних прав та ратифіковані Україною:

а) Всесвітня конвенція про авторське право;

б) Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція);

в) Договір ВОІВ з авторського права;

г) Віденська угода про міжнародну класифікацію образотворчих елементів знаків;

д) Найробський договір про охорону олімпійського символу?

11. У відповідях під якими літерами правильно вказані міжнародні конвенції, угоди та договори, що регулюють питання права промислової власності та ратифіковані Україною:

- а) Договір про патентну кооперацію (РСТ);
- б) Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків;
- в) Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури;
- г) Найробський договір з охорони олімпійського символу;
- д) Договір ВОІВ з авторського права (ДАП);
- е) Локарнська угода з міжнародної класифікації промислових знаків?

Тема 2. Законодавство та міжнародні договори з авторського та суміжного права

1. Суб'єкти та об'єкти авторського права в міжнародних правовідносинах.
2. Джерела міжнародного авторського права.
3. Міжнародне суміжне право.

При вивченні цієї теми треба розглянути такі питання, як суб'єкти та об'єкти авторського права, їх особливості в міжнародних правовідносинах. Джерела міжнародного авторського права та міжнародне суміжне право. Студенти повинні оволодіти рядом необхідних термінів, зокрема «суміжні права», «організації мовлення», «фонограма», «виробники фонограм», «виконавець», «авторське ім'я», «право авторства», «право на обнародування твору», «недоторканність твору», визначити особливості їх застосування у міжнародних приватних правовідносинах. Це допоможе забезпечити формування у них правового світогляду та вміння пов'язувати теоретичні положення з вимогами правової практики.

Проблемні питання

1. Специфіка джерел авторського права у міжнародних правовідносинах.
2. У чому полягають особливості правовідносин авторського права?
3. У чому полягає сутність суміжних прав у міжнародних правовідносинах?

Реферати

1. Співвідношення авторського права та права власності.
2. Підстави виникнення авторського права.
3. Особисті немайнові права авторського права.
4. Майнові права авторського права.
5. Наслідки порушення авторського права.
6. Захист авторського права міжнародними правовими нормами.
7. Охорона та захист суміжних прав національним законодавством України.

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчіть визначення таких понять: «авторське право», «інтелектуальна власність», «джерела авторського права», «суміжні права», «організації мовлення», «фонограма», «виробники фонограм», «виконавець», «авторське ім'я», «право авторства», «право на обнародування твору», «недоторканність твору».

2. Складіть схеми: «Джерела авторського права», «Суміжні права».

3. Складіть план відповіді на вказані питання до семінарського заняття.

Підготуйтеся до дискусії з проблемних питань.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Визначте ситуацію, яка регулюється авторським правом:

а) прийом на роботу неповнолітньої особи;

б) виправлення коректором тексту підручника;

г) надання згоди автором дитячих віршів на переклад їх французькою мовою;

д) подання до суду спадкоємцями автора відомих пісень позову щодо перешкоджання незаконного використання їх фрагментів у рекламних роликах?

2. Визначте, які права належать до майнових прав авторського права:

а) виключне право дозволяти використання об'єкта авторського права;

б) право на визнання людини творцем об'єкта авторського права;

в) право на використання об'єкта авторського права;

г) право перешкоджати будь-якому посяганню на авторське право, здатному

завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта авторського права?

3. Який строк чинності немайнових прав авторського права:

а) чинні безстроково;

б) протягом життя автора;

в) 25 років;

г) 50 років?

4. До об'єктів авторського права належать:

а) комерційні таємниці;

б) наукові відкриття;

в) виконання;

г) комп'ютерні програми;

д) твори ужиткового мистецтва?

5. Авторське право не поширюється на:

а) фотографічні твори;

б) переклади літературних творів;

в) математичні концепції;

г) ідеї;

д) методи діяльності?

6) Які з перелічених творів не є об'єктами авторського права:

а) повідомлення про новини дня або інші факти;

б) аудіовізуальні твори;

в) пантоміми;

г) лекції;

д) акти органів державної влади та місцевого самоврядування?

7. Авторське право виникає з моменту:

а) публікації твору;

б) створення твору;

в) продажу твору;

г) визначеному в договорі?

8. Автору твору належать особисті немайнові права:

а) на недоторканність твору;

б) вимагати зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору;

в) право на визнання особи автором твору;

г) забороняти використання твору;

д) право на використання твору?

9. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір після смерті автора складає:

а) 20 років;

б) 50 років;

в) 70 років;

г) 90 років?

10. Об'єктами суміжних прав є:

а) програми (передачі) організацій радіомовлення;

б) відеограми;

в) музичні твори;

г) фонограми;

д) виконання?

11. Строк чинності суміжних майнових прав інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму, передачу (програму) організації мовлення спливає через:

а) 10 років;

б) 30 років;

в) 50 років;

г) 70 років;

д) 90 років?

Тема 3. Міжнародно-правове оформлення прав на об'єкти патентного права

1. Суб'єкти та об'єкти міжнародного патентного права.

2. Порядок укладання міжнародної заявки.

3. Ліцензійне використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків та інших об'єктів промислової власності.

При розгляді цієї теми слід ретельно дослідити способи міжнародно-правового оформлення прав на об'єкти патентного права. Зокрема студенти повинні добре оволодіти порядком укладання міжнародної заявки та ліцензійного використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків та інших об'єктів промислової власності. Це зумовить ефективне закріплення отриманих теоретичних знань з досліджуваної теми у сфері інтелектуальної власності.

Проблемні питання

1. Значення ліцензування у сфері інтелектуальної власності.
2. Характеристика міжнародної заявки.
3. Національна стадія отримання міжнародного патенту.
4. Способи захисту винаходу у країнах ЄС.

Реферати

1. Право промислової власності на корисну модель в Ізраїлі.
2. Засвідчення набуття права промислової власності на промисловий зразок у Німеччині.
3. Особливості ліцензування корисної моделі.
4. Придатність промислового зразка для набуття права промислової власності на нього.
5. Основні засоби забезпечення охорони виключних майнових прав промислової власності на винахід у США.
6. Право попереднього користувача на корисну модель у РФ.

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчіть визначення таких понять: «патентне право», «міжнародна заявка», «корисна модель», «винахід», «промисловий зразок», «промислова власність».

2. Складіть схему об'єктів промислової власності; складіть схему майнових прав промислової власності на винахід; накресліть схему порядку укладання міжнародної заявки.

3. Складіть план відповіді на вказані питання до семінарського заняття. Підготуйтеся до дискусії з проблемних питань.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Які з перелічених суб'єктів не є суб'єктами права промислової власності:

а) винахідник;

б) автор промислового зразка;

в) особи, які набули права на винахід, корисну модель, промисловий зразок за договором чи законом;

г) автор музичного твору?

2. Які з перелічених об'єктів не є об'єктами права промислової власності:

а) винахід;

б) корисна модель;

в) записування передачі;

г) промисловий зразок;

д) комерційна таємниця?

3. Набуття права промислової власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок засвідчується:

а) ліцензією;

б) законом;

в) договором;

г) патентом;

д) майновим правочином?

4. До майнових прав промислової власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок відносяться:

- а) право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка;
- б) виключне право дозволяти використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка;
- в) виключне право перешкоджати неправомірному використанню винаходу, корисної моделі, промислового зразка;
- г) продаж винаходу, корисної моделі, промислового зразка;
- д) право на визнання винахідником винаходу, корисної моделі, промислового зразка?

5. Строк чинності виключних майнових прав промислової власності на винахід становить:

- а) 20 років від дати подання заявки;
- б) 15 років від дати отримання патенту;
- в) 10 років від дати подання заявки;
- г) 5 років від дати отримання патенту?

6. Строк чинності виключних майнових прав промислової власності на корисну модель складає:

- а) 20 років від дати подання заявки;
- б) 15 років від дати отримання патенту;
- в) 10 років від дати подання заявки;
- г) 5 років від дати отримання патенту?

7. Строк чинності виключних майнових прав промислової власності на промисловий зразок становить:

- а) 20 років від дати подання заявки;
- б) 15 років від дати отримання патенту;
- в) 10 років від дати подання заявки;
- г) 5 років від дати отримання патенту?

8. Іноземні громадяни та юридичні особи, які постійне місцезнаходження за межами України, подають заявки:

- а) тільки через представників у справах інтелектуальної власності;
- б) тільки особисто;

- в) тільки через роботодавців та замовників;
- г) тільки через Фонд винахідників України?

9. За яких умов промисловий зразок вважається придатним для набуття права промислової власності:

- а) має винахідницький рівень;
- б) є новим;
- в) придатний для промислового використання;
- г) є енергозберігаючим?

Тема 4. Міжнародно-правова охорона інституту індивідуалізації суб'єктів цивільного обігу

1. Суб'єкти та об'єкти інституту індивідуалізації учасників цивільного обігу.
2. Міжнародна охорона торговельної марки.
3. Міжнародна охорона права на фірму.

При вивченні цієї теми студенти повинні дослідити такі теоретичні питання: суб'єкти та об'єкти інституту індивідуалізації учасників цивільного обігу, міжнародна охорона торговельної марки, міжнародна охорона права на фірму. Студенти, насамперед, повинні добре оволодіти теоретичними знаннями щодо розуміння понять: «комерційне найменування», «торгова марка», «комерційна таємниця», «право інтелектуальної власності». Також слід звернути увагу на проблему всебічного аналізу міжнародної охорони торговельної марки та комерційного найменування.

Проблемні питання

1. Значення індивідуалізації учасників цивільного обігу для охорони їх прав.
2. Характеристика комерційного найменування в Японії.
3. Способи охорони права на фірму у Франції.

Реферати

1. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування в Великобританії.
2. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку в Німеччині.
3. Особливості охорони права на фірму в США.
4. Процедура оформлення прав та використання товарного знаку, знаку обслуговування та найменування місць походження товару .
5. Нормативно-правові акти України про засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту та виробленої ними продукції (робіт, послуг).

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчіть визначення таких понять: «комерційне найменування», «торгова марка», «комерційна таємниця», «право інтелектуальної власності».
2. Складіть схему майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.
3. Складіть схему майнових прав інтелектуальної власності на торгову марку.
4. Накресліть схему прав інтелектуальної власності на географічне зазначення.
5. Складіть план відповіді на вказані питання до семінарського заняття. Підготуйтеся до дискусії з проблемних питань.

Завдання для перевірки засвоєних знань

1. Визначте, яким умовам повинно відповідати комерційне найменування, щоб підлягати правовій охороні:
 - а) дає можливість вирізнити одну особу з-поміж інших;
 - б) не вводить в оману споживачів щодо справжньої діяльності осіб;
 - в) засвідчується свідоцтвом;
 - г) відомості про комерційне найменування повинні вноситися до Державного реєстру?

2. Вкажіть, за якої умови особи можуть мати однакові комерційні найменування:

а) коли це не вводить в оману споживачів щодо товарів, які вони виробляють та (або) реалізують, та послуг, які ними надаються;

б) коли комерційні найменування зареєстровані одночасно;

в) коли це передбачено законом;

г) коли особи виробляють та (або) реалізують однакові товари?

3. Вкажіть майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування:

а) право на використання комерційного найменування;

б) право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання;

в) право на визнання особи носієм комерційного найменування;

г) право на одержання прибутку від використання комерційного найменування?

4. Визначте суб'єктів права інтелектуальної власності на торговельну марку:

а) фізичні особи;

б) держава Україна;

в) юридичні особи;

г) іноземні держави;

д) автономна республіка Крим?

5. Визначте строк чинності майнових прав на торговельну марку:

а) 10 років;

б) 15 років;

в) 20 років;

г) 25 років?

6. Вкажіть умови дострокового припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку:

а) у зв'язку з перетворенням торговельної марки у загальноживане позначення певного виду товарів і послуг;

б) у випадках, передбачених договором;

в) у випадку зміни власника юридичної особи, якій належать майнові права на торговельну марку;

г) з ініціативи особи, якій належать майнові права на торговельну марку?

7. Вкажіть, яким особам можуть належати майнові права на торговельну марку:

а) володільцю відповідного свідоцтва;

б) власнику юридичної особи, якій надано право на використання торговельної марки;

в) володільцю міжнародної реєстрації;

г) особі, торговельну марку якої визнано в установленому законом порядку добре відомою.

8. Визначте термін, який означає позначення або комбінацію позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами:

а) комерційне найменування;

б) торговельна марка;

в) географічне зазначення;

г) комерційна таємниця.

9. Які підвиди включає в себе комерційне найменування :

а) фірмове найменування юридичної особи;

б) найменування, під яким здійснюють свою діяльність фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності;

в) торговельну марку;

г) комерційну таємницю?

10. Вкажіть, які позначення не набувають правової охорони:

а) державні герби, прапори та емблеми;

б) комбінації кольорів;

в) емблеми, скорочені або повні найменування міжнародних міжурядових організацій;

г) офіційні контрольні, гарантійні та пробірні клейма, печатки;

д) нагороди та інші відзнаки?

11. Визначте виключні права, які Свідоцтво про державну реєстрацію торговельної марки надає його власнику:

а) забороняє іншим особам використовувати без його згоди зареєстрований знак стосовно наведених товарів і послуг;

б) забороняє іншим особам використовувати без його згоди зареєстрований знак стосовно товарів і послуг, споріднених з наведеними у свідоцтві, якщо внаслідок його використання можна ввести в оману щодо особи, яка виробляє товари чи надає послуги;

в) забороняє іншим особам використовувати без його згоди позначення, схоже із зареєстрованим знаком, стосовно наведених у свідоцтві товарів і послуг, якщо внаслідок такого використання ці позначення і знак можна сплутати;

г) забороняє іншим особам використовувати без його згоди відомості технічного, організаційного, комерційного та іншого характеру?

РЕКОМЕНДАЦІЇ

до написання й оформлення контрольних робіт

Контрольні роботи займають важливе місце в навчальному процесі на заочному факультеті вищих навчальних закладів. Основна мета робіт – з'ясування студентами теоретичних положень, натуття ними навичок самостійної роботи з законодавчими актами, навчальною і науковою літературою, уміння застосовувати отримані знання для рішення конкретних життєвих ситуацій.

Контрольна робота складається із трьох частин, кожна з яких стосується певного інституту права інтелектуальної власності.

Кожна частина вимагає всебічної відповіді на поставлене запитання, що досягається за допомогою ретельного вивчення рекомендованого законодавства та навчальної літератури. Для успішного написання контрольної роботи студент повинен уважно ознайомитися із завданням; проаналізувати законодавчі акти; ознайомитися з рекомендованою літературою; продумати відповіді на поставлені запитання.

Нормативні документи, навчально-методичні матеріали й інші джерела, які використовуються у контрольній роботі, повинні бути зазначені відповідно до загальних вимог. Список джерел додається наприкінці роботи.

Контрольна робота має бути виконана в учнівському зошиті або надрукована. На кожній сторінці мають бути залишені поля для зауважень. Всі сторінки повинні бути пронумеровані. Наприкінці роботи студент повинен поставити свій підпис і дату виконання контрольної роботи.

На титульному аркуші роботи необхідно вказати найменування університету, факультету, групи, номер варіанта, своє прізвище, ім'я, по батькові.

Терміни виконання:

- контрольна робота має бути здана на рецензію викладачеві не пізніше ніж за місяць до початку сесії;

- всі зауваження рецензента студент повинен усунути до іспиту або заліку, обговорити з ним дискусійні питання;
- студентів, які несвоєчасно здали контрольні роботи, до сесії не допускають;
- незараховані роботи є підставою для недопуску до іспиту, заліку.

Варіанти контрольних робіт

Варіант 1

1. Об'єкти авторського права.
2. Держава як суб'єкт патентного права.
3. Норми міжнародного права як джерела права інтелектуальної власності.

Варіант 2

1. Поняття авторського права, авторське право в об'єктивному та суб'єктивному значенні.
2. Порядок визначення винахідницького рівня винаходу.
3. ВОІВ та її роль у врегулюванні проблем у сфері інтелектуальної власності.

Варіант 3

1. Поняття суміжних прав.
2. Поняття та види винаходу.
3. Міжнародна патентна класифікація.

Варіант 4

1. Поняття та інститути інтелектуальної власності.
2. Стадії оформлення патентних прав на промисловий зразок.
3. Напрямки діяльності ВОІВ.

Варіант 5

1. Суб'єкти авторського права.
2. Патентні мита.
3. Загальні засади угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС).

Варіант 6

1. Поняття патентного права.

2. Поняття, види, функції товарного знака.
3. Догода ТРІПС з захисту прав інтелектуальної власності.

Варіант 7

1. Стадії оформлення патенту на винахід.
2. Правова охорона товарних знаків.
3. Міжнародні конвенції з охорони авторських прав.

Варіант 8

1. Поняття та види співавторства.
2. Формальна експертиза на винахід.
3. Правовий статус авторів - іноземних громадян.

Варіант 9

1. Майнові права суб'єктів суміжних прав.
2. Кваліфікаційна експертиза на винахід.
3. Бернська конвенція з охорони літературних і художніх творів.

Варіант 10

1. Немайнові права автора.
2. Правовий статус патентних повірених.
3. Стадії отримання міжнародного патенту на винахід.

Варіант 11

1. Суб'єкти патентного права.
2. Форми правової охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності.
3. Суміжні права як об'єкт міжнародних правовідносин.

Варіант 12

1. Об'єкти патентного права.

2. Умови надання правової охорони кваліфікованій вказівці походження товару.
3. Конвенція з охорони інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм.

Варіант 13

1. Авторський договір.
2. Правовий статус патентовласника.
3. Охорона прав авторів комп'ютерних програм за міжнародними угодами.

Варіант 14

1. Поняття та класифікація творів.
2. Поняття та умови охороноздатності корисної моделі.
3. Міжнародно-правова охорона винаходу.

Варіант 15

1. Умови охороноздатності промислового зразка.
2. Авторські права юридичних осіб.
3. Європейська охорона баз даних як об'єктів авторського права.

Варіант 16

1. Правовий статус іноземних громадян як суб'єктів авторського права.
2. Права володільця патенту на сорт.
3. Засади Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків.

Варіант 17

1. Порядок укладання авторського договору.
2. Порядок і підстави припинення дії патенту.
3. Порядок отримання міжнародно-правової охорони торговельних марок.

Варіант 18

1. Майнові права виконавця.
2. Поняття та види ліцензійного договору.
3. Міжнародно-правова охорона географічного позначення.

Варіант 19

1. Вільне використання суміжних прав.
2. Поступка патентних прав.
3. Міжнародно-правова охорона топографії інтегральних мікросхем.

Варіант 20

1. Охорона прав виробників фонограм.
2. Правовий статус організацій колективного управління правами інтелектуальної власності.
3. Міжнародна патентна процедура.

Контрольні запитання

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Система правової охорони інтелектуальної власності.
3. Поняття авторського права та його принципи.
4. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні.
5. Завдання авторського права.
6. Основні джерела авторського права.
7. Загальна характеристика основних принципів авторського права.
8. Дія авторського права.
9. Поняття і види об'єктів авторського права.
10. Поняття твору та умови розповсюдження авторського права на твори літератури, науки і мистецтва.
11. Види творів.
12. Твори, які не є об'єктами авторського права.
13. Способи створення творів.
14. Поняття і види суб'єктів авторського права.
15. Автори як суб'єкти авторського права.
16. правонаступники як суб'єкти авторського права.
17. Упорядники та перекладачі як суб'єкти авторського права.
18. Поняття співавторства та його ознаки.
19. Види співавторів.
20. Службові твори: поняття та види.
21. Особливості використання службових творів.
22. Суб'єктивне авторське право та його зміст.
23. Особисті немайнові права авторів.
24. Майнові права авторів: поняття і види.
25. Загальна характеристика майнових авторських прав.
26. Майнові права інших осіб, які мають авторські права.
27. Вільне використання творів.
28. Умови вільного використання творів.
29. Використання твору шляхом репродукування.

30. Термін дії авторського права.
31. Поняття авторського договору та його особливості.
32. Класифікація авторських договорів.
33. Умови авторського договору.
34. Загальна характеристика авторського договору (предмет, сторони, форма).
35. Зміст авторського договору.
36. Права та обов'язки авторів.
37. Права та обов'язки користувачів.
38. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.
39. Підстави для припинення авторського договору.
40. Поняття суміжних прав.
41. Об'єкти суміжних прав.
42. Загальна характеристика суб'єктів суміжних прав.
43. Термін дії суміжних прав.
44. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст.
45. Охорона прав виконавців.
46. Охорона прав виробників фонограм.
47. Охорона прав організацій мовлення.
48. Поняття та характеристика вільного використання об'єктів суміжних прав.
49. Колективне управління майновими правами.
50. Захист авторських і суміжних прав.
51. Суб'єкти права на захист.
52. Форми захисту.
53. Правопорушення у сфері авторських і суміжних прав.
54. Санкції за порушення авторських і суміжних прав.
55. Способи правового захисту авторських і суміжних прав.
56. Цивільно-правові способи захисту авторських і суміжних прав: поняття та види.

57. Загальна характеристика цивільно-правових способів захисту авторських і суміжних прав.
58. Кримінальна відповідальність за порушення авторських і суміжних прав.
59. Склад злочину проти авторських і суміжних прав.
60. Адміністративна відповідальність за порушення авторських і суміжних прав.
61. Поняття, функції патентного права.
62. Принципи патентного права.
63. Види патентно-правових систем.
64. Зміст патентних правовідносин.
65. Абсолютні патентні правовідносини.
66. Відносні патентні правовідносини.
67. Сторони патентних правовідносин.
68. Патентні повірені.
69. Атестація патентних повірених.
70. Санкції, які застосовуються до патентних повірених.
71. Система подачі заявок на одержання патенту.
72. Видача патенту без проведення експертизи.
73. Зміст заявки на одержання патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
74. Порядок сплати збору за дію охоронних документів на об'єкти патентного права.
75. Поняття та умови патентоздатності винаходу.
76. Об'єкти, які не визнаються винаходами.
77. Новизна як ознака винаходу.
78. Поняття та види формули винаходу (корисної моделі).
79. Речовина як об'єкт патентного права.
80. Устрій як об'єкт патентного права.
81. Спосіб як об'єкт патентного права.
82. Винахід на застосування.

83. Пріоритет винаходу.
84. Службовий винахід.
85. Поняття та ознаки корисної моделі.
86. Поняття та ознаки промислового зразка.
87. Умови патентоздатності промислового зразка.
88. Відмінність корисної моделі від винаходу.
89. Право на подачу заявки.
90. Назва винаходу (корисної моделі).
91. Вимоги до текстового матеріалу заявки.
92. Подача міжнародної заявки (міжнародна фаза).
93. Порядок використання прав на об'єкт патентного права, який є державною таємницею.
94. Система експертиз заявок.
95. Використання запатентованого об'єкта без дозволу власника патенту.
96. Експертиза по суті.
97. Порядок видачі патентів України на промисловий зразок, який охороняється свідоцтвом СРСР.
98. Право на винагороду.
99. Порядок подання заявки.
100. Визнання патенту недійсним.
101. Пряме порушення прав.
102. Непряме порушення прав.
103. Оригінальність як ознака промислового зразка.
104. Припинення дії патенту.
105. Встановлення дати пріоритету.
106. Грошова компенсація заявки на об'єкт, що є державною таємницею.
107. Виплата винагороди.
108. Примусова ліцензія.
109. Зміст клопотання на видачу патенту України замість авторського свідоцтва СРСР.

110. Наслідки несплати мита у встановлений термін.
111. Відмова власника патенту від своїх прав.
112. Явочна система експертиз.
113. Перевірочна система експертиз.
114. Відстрочена система експертиз.
115. Порядок реєстрації ліцензійних договорів.
116. Поняття та види новизни як умови патентоздатності об'єкта патентного права.
117. Пільги по новизні.
118. Вимоги єдності винаходу (корисної моделі).
119. Поняття пріоритету.
120. Обов'язки патентного повіреного.
121. Захист прав власників патенту.
122. Колективне управління майновими правами інтелектуальної власності.
123. Представники у справах інтелектуальної власності.
124. Державні інспектори з питань інтелектуальної власності, їх правовий статус.
125. Права та обов'язки державних інспекторів з питань інтелектуальної власності.
126. Міжнародно-правова охорона авторських прав.
127. Міжнародно-правова охорона суміжних прав.
128. Міжнародні конвенції з охорони авторських і суміжних прав, їх загальна характеристика.
129. Міжнародно-правова охорона об'єктів промислової власності.
130. Міжнародна патентна процедура.
131. Міжнародно-правова охорона торговельних марок.
132. Міжнародно-правова охорона фірмових найменувань.
133. Міжнародна реєстрація знаків для товарів та послуг.
134. Правовий статус Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).

135. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), її структура та повноваження.

Список джерел інформації

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40-44. – Ст. 356.
3. Кодекс адміністративного судочинства // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 3737. – Ст. 446.
4. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
5. Сімейний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст.135.
6. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
7. Гражданский кодекс Российской Федерации. Ч. 1 // Сборник законодательства РФ. – 1994. – № 332. – Ст. 3302.
8. Закон України «Про авторське право і суміжні права» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – ст.64.
9. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 7. – ст. 32.
10. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» // Відомості Верховної Ради України. – 1994 – № 7, ст. 34.
11. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – ст. 36.
12. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товару» // Відомості Верховної Ради України. – 1999 – № 32. – ст.267.
13. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» // Відомості Верховної Ради України. – 1993– № 21– ст.218.
14. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – ст. 28.
15. Закон України від 1 червня 2000 року № 1763 «Про приєднання України до Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків». – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=998_012
16. Парижская конвенция по охране промышленной собственности. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_123
17. Конвенція про охорону селекційних досягнень (УПОВ).

18. Договір про патентну кооперацію (РСТ). – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=895_001

19. Наказ Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2002 року № 206 «Про затвердження Правил складання, подання і розгляду заявки на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми». – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=895_001

20. Наказ Міністерства освіти і науки України від 22 січня 2001 року № 22 «Про затвердження Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель». – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=895_001.

21. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2002 року № 197 «Про затвердження Правил розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0226-02>.

22. Наказ Міністерства освіти і науки України від 18 лютого 2002 року № 110 «Про затвердження Правил складання і подання заявки на промисловий зразок». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0226-02>.

23. Наказ Міністерства освіти і науки України від 18 березня 2002 року № 198 «Про затвердження Правил розгляду заявки на винахід та заявки на промисловий зразок». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0364-02>.

Список літератури

1. Андрощук Г.О. Патентне право: правова охорона винаходів : навч. посібник / Г.О. Андрощук, Л. І. Работягова. – К. : МАУП, 1999. – 216 с.

2. Андрощук Г. Право интеллектуальной собственности: торговые аспекты : Науч.-практ. изд. / Г. Андрощук, П. Крайнев, И. Кавасс. – К. : Издательский дом Ин Юре, 2000. – 164 с.

3. Андрощук Г. Правова охорона наукових відкриттів / Г. Андрощук // Бізнес-інформ. – 1999. – №16. – с. 17 – 19.

4. Андрощук Г., Работягова Л. Захист патентних прав / Г. Андрощук, Л. Работягова // Бізнес-інформ. – 2000. – №12. – с.11–16.

5. Антонов В. М. Интеллектуальная собственность і комп'ютерне авторське право / В. М. Антонов. – К. : КНТ, 2005. – 520 с.

6. Базилевич В. Д. Интеллектуальная собственность : підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 432 с.

7. Біла книга. Интеллектуальная собственность в інноваційній економіці України / В. І. Полохало, Г. О. Андрощук / за ред. В. І. Полохало. – К. : Парламентське вид-во, 2008. – 448 с.

8. Бондаренко С. В. Авторське право і суміжні права : навч. посіб. / С. В. Бондаренко. – К. : ПВП, 2004. – 260 с.
9. Бутнік-Сіверський О. Б. Економіка інтелектуальної власності : конспект лекцій / О. Б. Бутнік-Сіверський – К. : ПВП, 2003. – 296 с.
10. Гудзенко О. Р. Правовий захист інтелектуальної власності / О. Р. Гудзенко. – Х. : Одісей, 2002. – 278 с.
11. Давиденко В. В. Інтелектуальна власність в Україні / В. В. Давиденко – Х. : Право, 2001. – 256 с.
12. Довгерт А. С. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід : у 2-х книгах. Книга 1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України. / А. С. Довгерт, Р. В. Дроб'язко. – К. : Ін Юре, 2001. – 520 с.
13. Доріс Лонг Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування : практ. посіб. / Доріс Лонг, Патриція Рей, В. О. Жаров, Т. М. Шевелева, І. Е. Василенко, В. С. Дроб'язко. – К. : «К.І.С.», 2007. – 448 с.
14. Дроб'язко В.С. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
15. Гаврилов Э. Судебные споры по изобретательским делам: новые аспекты / Э. Гаврилов // Советская юстиция. – 1992. – №7–8, С.9–10.
16. Жаров В. О. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності: Захист прав на об'єкти промислової власності. Захист авторських і суміжних прав : конспект лекцій / В. О. Жаров. – К. : ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності», 2000. – 68 с.
17. Жаров В. О. Захист права інтелектуальної власності в Україні : навч. посіб. / В. О. Жаров.– К. : «Інститут інтелектуальної власності», 2006. – 88 с.
18. Жаров В.О. Інтелектуальна власність в Україні: правові аспекти набуття, здійснення та захисту прав: монографія / В. О. Жаров. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. – 188 с.
19. Петров В. Л. Інтелектуальна власність в Україні: нормативно-правові акти / В. Л. Петров, О. Д. Святоцький / за ред. В. Л. Петрова. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 378 с.
20. Святоцький А. Д. Интеллектуальная собственность в Украине: нормативно-правовые акты / А. Д. Святоцкий, В. Л. Петров / под ред. А. Д. Святоцкого. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 274 с.
21. Інтелектуальна власність в Україні: Корисна модель / Л.І. Ніколаєнко, Г. П. Добриніна, Л. А. Меньяло, В. С. Радомський / за ред. В. Л. Петрова – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 128 с.
22. Інтелектуальна власність в Україні: винахід / Л. І. Ніколаєнко, Г. П. Добриніна, Л. А. Меньяло, В. С. Радомський / за ред. В. Л. Петрова – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 136 с.

23. Інтелектуальна власність в Україні: Знаки для товарів і послуг / Л. І. Ніколаєнко, Л. А. Меньяло, Л. М. Топільська, В. С. Радомський / за ред. В. Л. Петрова – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 116 с.

24. Кириченко І. Експертне дослідження у судових спорах про порушення прав інтелектуальної власності / І. Кириченко // Інтелектуальний капітал. – 2002. – № 2. – С. 24–32.

25. Литвин О. Студентам про інтелектуальну власність / О. Литвин, В. Пригода, І. Верба // Інтелектуальна власність. – 2005. – №3. – С.65–67.

26. Медведєв В. А. Авторські права та інтелектуальна власність : підруч. для вищ. навч. закл. / В. А. Медведєв, О. О. Єрмоленко, В. Д. Понікаров. – ИНЖЭК. – 2008. – 304 с.

27. Підопригора О. А. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні : підруч. для студ. неюрид. вузів / О. А. Підопригора, О. Д. Святоцький / за ред. О. А. Підопригори. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін. Юре», 2003. – 235 с.

28. Паладій М. Патентний суд: аргументи «за» / М. Паладій // Інтелектуальна власність. Науково-практичний журнал. – 2002. – № 4. – С. 6–8.

29. Петров Р. А. Право Європейського Союзу : навч. посіб. /Р. А. Петров. – К. : Вид-во «Істина», 2009. – 376 с.

30. Коссак В. М. Право інтелектуальної власності : підруч. / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. – К. : Вид-во «Істина», 2007. – 208 с.

31. Підопригора О. А. Право інтелектуальної власності : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / О. А. Підопригора, О. Д. Святоцький / за ред. О. А. Підопригори. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 624 с.

32. Підопригора О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підопригора, О. Д. Святоцький / за ред. О. А. Підопригори. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 672 с.

33. Орлюк О. П. Право інтелектуальної власності : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. П. Орлюк, О. Д. Святоцький / за ред. О. П. Орлюк. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 720.

34. Сирота Д. М. Принципи охорони, яка надається основними міжнародно-правовими договорами про суміжні права / Д. М. Сирота // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2002. – вип. 34. – ч. 2. – С.132–137.

35. Сирота Д. М. Основні проблеми сучасного міжнародно-правового регулювання суміжних прав / Д. М. Сирота // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2002. – вип. 35. – ч. 2. – С. 55–57.

36. Заїка Ю. О. Спадкове право України : навч. посіб. / Ю. О. Заїка. – К. : Вид-во «Істина», 2005. – 216 с.

37. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. / П. М. Цибульов. – К. : Інститут інтелектуальної власності і права, 2003. – 172 с.

38. Старцев О. В. Цивільне право України : підруч. / О. В. Старцев, Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Вид-во «Істина», 2008. – 816 с.

39. Харитонов Є. О. Цивільні правовідносини : навч. посіб. / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova. – К. : Вид-во «Істина», 2008. – 303 с.

40. Червоний Ю. С. Цивільний процес України : підруч. / Ю. С. Червоний. – К. : Вид-во «Істина», 2007. – 392 с.

Навчальне видання

АВРАМОВА Ольга Євгенівна
ЛИСЕНКО Ірина В'ячеславівна
ПЕРЕВАЛОВА Людмила Вікторівна

Правові засади інтелектуальної власності в Україні
Навчально-методичний посібник
для студентів денної та заочної форм навчання
за фахом «Інтелектуальна власність»

Роботу до видання рекомендував О. Д. Матросов

Редактор В.В. Полянська

Комп'ютерна верстка О.В.Софоклова

План 2011 р., поз. /
Підп. до друку __.__.__ Формат 60x84 1/16. Папір офсетний
Друк. – різнографія Гарнітура Таймс. Ум.-друк. арк. ____. Обл.-вид. арк. 6,4
Наклад 100 прим. Зам. № ____. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХПІ».
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 3657 від 24.12.2009 р.
61002, Харків, вул. Фрунзе, 21.
Друкарня НТУ «ХПІ» 61002, Харків, вул. Фрунзе, 21